

Előfizetési árak:

Égész évre . 20 kor. — fill.
Félévre . . 10 > — >
Negyedévre . 5 > — >
Egy óra . . 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.
hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtatnak.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.
első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

A függetlenségi párt szózata.

Pécs, 1901. szept. 10.

Az új választások küszöbén a függetlenségi Kossuth-párt szózatot intézett a magyar nemzethez, a melyben újra hangsúlyozva a függetlenségi elveket, sorakozásra szólítja föl azokat, akik hazánkat valóban önállónak, függetlennek és boldognak kívánják tudni.

Mi, akiknek politikai vezéreszméjét mindig az képezte, hogy a függetlenségi eszme hívei egyesült erővel küzdjenek elveik megvalósításáért s azért mindig kárhoztattuk azok eljárását, akik a függetlenségi pártban a konkolyhíntők szerepére vállalkoztak s mesterséges ellentétek szításán fáradoztak, örvendezve veszünk tudomást a *Kossuth* Ferenc tollából eredt szózat higgadt, komoly hangjáról, mely megjelöli ugyan a különbségeket, amelyek a függetlenségi Kossuth-pártot más pártoktól, tehát a függetlenségi párt másik árnyalatától is elválasztják, de mivel ez utóbbtól az elválasztó különbséget — maga a szózat is inkább taktikai természetűnek festi és hangsúlyozza, hogy törekvése az, miszerint az ország függetlenségi polgárai vallás és nyelvkülönbség nélkül összeolvadjanak egy nagy és mindent átkaroló szeretetben: a haza szeretetében s egy lélekemelő eszmében: a magyar függetlenség eszméjében, méltán dereng előttünk a remény, hogy abban az

esetben, ha a szózat nem marad üres hang, hanem szabályozója lesz a párt jövőndő működésének, csakhamar be fog következni a félreértések kiküszöbölése és a függetlenségi eszme összes híveinek egy egységes, erős pártkeretben való tömörülése.

Mert azok az elvek és törekvések, a melyeket a szózat hangoztat, elvei és törekvései minden függetlenségi elveket valló polgárnak, bármelyikéhez tartozzék azoknak az árnyalatoknak, a melyek a függetlenségi polgárokat egymástól mesterségesen elidegenítették.

Hogy mik ezek az elvek és törekvések azt az említett szózat a következőkben terjeszti a nemzet elé:

A függetlenségi és 48-as párt mindig azt követelte és fogja követelni, hogy a magyar nemzet minden ügyeit önállóan legjobb belátása szerint, érdekeinek megfelelőleg intézhesse el; ne legyen semmi más államnak alárendelve és kiszolgáltatva; a magyar nemzet boldogsága és jóléte öncél legyen; szűnjék meg az ország idegen érdekeknek meghunyászkodó szolgálja lenni és ne legyen többé idegen célokért, idegen gyarapodásért kiszipolyozott ország, — gyarmatország!

Azért, hogy államiségünk fennállhasson és legyen védképessége, követeljük az önálló magyar hadsereget, melynek szolgálati nyelve, vezénylete, jellege, zászlója, magyar legyen.

Azért, hogy a világ államainak társaságából ki ne legyünk zárva és hogy elfoglalhassuk azt a helyet, a mely országunk nagyságát, népességünk számát, művelődésünk előhaladottságát, nemzetünk történeti multját megilleti, követeljük, hogy legyen önálló külügyi képviselőtünk.

Azért, hogy felvirágozhassek a földmivelés, az ipar és kereskedelem és hogy az ország olyan vámpolitikát követhessen, a mely érdekeinek leginkább megfelel, úgy, hogy felhasználhassa a vámokat, mint olyan fegyvert, melylyel a világ minden részében más országok megalapították és megvédelmezték gyarapodásukat, ezért követeljük az önálló vámterület felállítását és olyan kereskedelmi szerződések megkötését, melyekkel a magyar érdekek, nem pedig az osztrák érdekek legyenek úgy, mint eddig voltak védelmezve.

Az önálló vámterület felállításával mi nem akarunk vámháborút előidézni Ausztriával. A két ország közti kereskedelmi viszony ennek lehetőségét ugyis kizárja, de inkább Ausztriának lehetetlen ez, mint Magyarországnak; minthogy pedig kereskedelmi mérlegünk Ausztriával szemben évenként sok millióval passzív, ennél fogva sok millió maradna fel, mint felesleg, a magyar állam pénztárában, még olyan egyezménynyel is, mint a milyen például az lenne, hogy annyi összes értékű magyar termék mehessen be vámmentesen Auszriába, mint a mennyi ösz-

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Álom.

(Bakatréfák.)

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

Irtá: Neuser Ármán.

Furcsákat álmodtam az éjjel. Amint hogy én mindig furcsákat álmodom.

Katona voltam két hónapig. Ami ép elég arra, hogy valaki megtanulja a »Ziel- és Anschlagübung«-okat, no meg a minden helyen és időben megkívánt »habtacht«-ot.

Hogy a jövő »nemzedék«-et ne rettentsem el a hadi pályától, megsugom azt is, hogy álmodom tényleg csupa bakatréfa volt. Soh'se törődjenek vele, mert avval a törődőmséggel nem igen törődnek.

A legnagyobb hatalmu a katonaságnál — csak amugy napjában — tudvalevőleg a »napos káplár«. Az ő intó szavára lefekszenek a bakák és némulnak mint a halott. Szóval, ő a legnagyobb ur és az ur a pokolban is ur.

Erről a fényes hatalomról ábrándoztam egy reggel, »berukkolásom« második napján a kaszárnya udvarán, megfigyelve a »subic-koló« bakákat.

— Fogja ezt a seprüt! Söpörje az udvart! A »napos káplár«-nak ez a zengése nékem szólt. Megszomorodott szívvel és megtört lélekkel vettem a nyujtott seprüt és a kaszárnya-udvar egyik zúgába indultam.

Mondhatom, bár nem igen gyakoroltam még a seprés magasztos művészetét, buzgón söpörtem. Mindenki gondolhatja, hogy ezalatt — magamban — nem igen magasztaltam a káplár urat.

— Hogy megy komám? — Evvel köszöntött nagy munkámban egy hórihorgas pipázó baka.

Hallgattam és ajkamba haraptam.

— Adj egy hatost, én söprök helyetted!

— A kollegialitás elvénel fogva tegezett.

— Nesze! — És megszabadulék.

Alig tűnődtem szereucsés megszabadulásomon, jön a káplárom. Még a hátgerincem is sajgott.

— Hogy merte a »szolgálat«-át átadni? Meg sem várva a feleletet, sarkon fordult és szigoruan morzsolta:

— Holnap »Rapport«-ra jelentkeztek!

»Rapport«? Mi az Isten csudája ez!

Megtudtam nemsokára.

Lélekszakadva hozzám rohant egy baka.

— Jöjjön azonnal a »Zugsführer« urhoz!

Teringettét! Ennek fele sem tréfa! Pláne mikor a három csillagos ur megismételte a káplár mondotta szavakat és megmagyarázta a »Rapport«-ot.

Lehorgasztott fejvel mentem az udvarba. Megátkoztam még a pillanatot is, mikor megszületni bátorkodtam. Mint a leforrázott macskát, körülrajongtak a bakák. Sajnálkoztak rajtam szörnyen és nem a legkellemesebb »torturák«-at emlegették. Viszont jót is tanácsoltak.

— Fizessen sört! Nem lesz semmi baja! Én sört fizessek? Ilyen embereknek?! Inkább ezeregy »Rapport«-ra megyek.

Elősomfordáltak a szakácsok is, azaz, hogy a konyhába hívtak és erősen biztattak.

— »Brigádét« kap, becsukják! — Még többet is emlegettek, csak épp az akasztófát nem. Fizessen egy pár üveg sört! Baj lesz!

Sok biztatásra beadtam derekamat. A káplárnak adtam egy koronát, a »Zugsführer«-nek öt üveg sört vittem (ami egy seprésért kicsit sok). Utóbbi pöffeszkedve ült asztalánál.

— Azt hiszi, nekem kell a söre?

— Nem kérem — ijedeztem.

— No azért mondom! Ne higye, hogy amiatt a seprés miatt fogadom el.

— Csak tessék führer ur!

Főlöslleges biztatás volt ez! Ugy sem adta volna vissza . . .

Ezt nevezem aztán modern megpumpolásnak!

Álmodom nevezetesebb mozzanataiból következően, a napos káplár elválaszthatatlan bajtársa a »napos«, vagyis az »inspekciós«. Ő ugyanaz, mint az előbbi, csak kisebb ki-

szes értékű osztrák termék jönne be vámmentesen Magyarországra. Ilyen egyezményvel vámmentes maradna Magyarország összes termése, mely most Ausztriába megy s e mellett maradna egy tetemes többlet, melyet évenként a földművelés istápolására és az ipar fellendítésére fordíthatna az ország.

Ha közigazdaságunkat önállósítani akarjuk, ha a hitel-ügyet a magyar szükségletnek megfelelőleg akarjuk szabályozni; ha ki akarjuk venni egy idegen részvényesekből álló és túlnyomólag osztrák érdektől magántársaság kezéből azt a fejevert, melyet a létre jött új egyezmény dacára is hatalmasan használhat a magyar gazda, iparos és kereskedővel szemben, akkor fel kell állítanunk az önálló nemzeti bankot, úgy, hogy az országban szétagazó magánhitel szálai ide fussanak össze, nem pedig egy idegen intézet kezébe.

Nem engedhetjük, hogy a magyar gazda a magyar állam szemellettára tönkre menjen és a legerélyesebben követeljük azt, hogy az a termelési ág, mely az ország lakosságának háromnegyed részét táplálja, a leghathatósabb istápolást nyerjen.

Nem engedhetjük, hogy az ország termelése továbbra is egyoldalú maradjon, a miből az országra nézve kimondhatatlan veszély eredhet, sőt e veszély el sem kerülhető, mert a szállítási eszközök szaporodása, a vitelberek olcsóbbá tétele, a tökéletesebb földművelés terjedése, okvetlenül és fokozatosan csökkenti fogják a magyar gazda főterményeinek árát a világpiacra.

Nem engedhetjük, hogy az ipar, a melynek kifejlődésétől függ a nyerstermelő gazda gyarapodása (mert ez dolgozná fel nyersterményeit), továbbra is száműzessék Magyarországot területéről csak azért, hogy az osztrák iparnak kényelmes és vámok által védett piaca lehessen.

adásban és avval a különbséggel, hogy míg amaz lefekteti, emez felébreszti a szenderegny készülő és a szendergő bakákat és szakácsokat.

Történt pedig ugyanazon a napon, mikor káplárommal összezördültem és ismét kibékültem.

Elcsigázva fektüdtem le a „Capistráng“ után. Nem mondhatom puha fekvőhelyemre, mert a szalmazsákomból kikukucskáló szalma tüként szurkálta hátamat.

Nem volt az az egészséges bakahorkolás, amely engem is álomra nógatott volna. Gondolom éjjelig hallgattam a horkolási koncertet. Sőt tovább is hallgattam volna, ha meg nem nyílik az ajtó.

Csendesen figyeltem.

Egy katona jött, köpenyében burkolódzva. A hold megvilágította a szobát. Széjjeltekintett és azután lassan fekvőhelyemhez jött.

Egy gyengéd rugás a talpamon, kétségtelessé tette, hogy ő engem keres. — Mivel azonban fáztam, megvártam a második és harmadik rugást is. A rugások a számmal fokozatosan nagyobbodtak. Már majdnem felsziszszentem.

A hold a katonára világított Hohó! Ez a káplárom! Ép oly sovány, halovány. De még sem! Mintha nem volna az!

Bizonytalanságomban nem vártam meg a negyedik rugást. Felugrottam és „habtacht“-ba vágtam magam.

— Parancsol?!

Nem engedhetjük, hogy a kézműipar továbbra is pangásra legyen kényszerítve.

Nem engedhetjük, hogy a külvilággal szemben az osztrák vigye folyvást a kereskedelmi közvetítő szerepét, leszedve minden termelésünk tejfelét és száz millió számra nyomorítva meg a közvetítői haszonnal magát a magyar termelőt. Ezért kívánunk önálló kereskedelmi politikát, úgy, hogy a világ kereskedelme közvetlenül velünk lépjen viszonyba, nem pedig az osztrák közvetítés útján.

Mindezen hasznos követelésünk megvalósításáért *segítségre szólítjuk azokat is, kik a politikában nem elutársaink ugyan, de belátták azt, hogy a felsorolt követelmények elérése nélkül az ország tönkre fogna menni.*

Áttérve most másrendű követeléseink terére, kimondjuk, hogy:

Követeljük az általános szavazati jogot, mely egy megállapítandó zárhatáridő lefolyta után, a magyarul írni és olvasni tudáshoz legyen kötve. A legszabadabb államok, mint például az északamerikai Egyesült Államok, mely köztársaság, vagy Olaszország, mely alkotmányos királyság, megkövetelik a szavazótól azt, hogy az állam nyelvén írni és olvasni tudjon; teljes méltányossággal megkövetelheti tehát ezt Magyarország is.

Azért, hogy ne lehessen több lélekvásárlás, követeljük a községenkénti titkos szavazást.

Azért, hogy megszűnjék a most létező és égbekiáltó aranytalanság a választókerületek szavazópolgárainak száma közt, továbbá a szavazati jogot adó cenzusok közt követeljük a választókerületek új és méltányosabb, s a magyar állameszmének jobban megfelelő felosztását; s addig is, míg a szavazati jog általánossá nem lesz, a cenzusnak arányosítását.

Kívánjuk az olcsó hitel előmozdítását a kisgazdák és kisiparosok számára is;

— Keljen fel, menjen ki és üljön le a konyha előtti padra. Négy órakor keltse fel a szakácsokat és engemet. De el ne aludjék!

Szegény fejem. Most már szakácsokat keltek. Vajjon mi leszek még?

Okulva és megokosodva az aznap szerzett tapasztalataimon, meg voltam győződve arról, ha semmi más, de két hatos segít rajtam. Kotorásztam zsebemben és két pénzdarábot adtam az »inspekciós«-nak (mert ő volt, csak később tudtam meg), azután újra lefeküdtem.

A napos mohón kapott az alkalmon és mit sem szólva, ment egy másik bakához. — Szegény baka! Talán nem volt pénze és fel kellett neki kelni.

Másnap kérdeztem tőle, hogy teljesítette-e ráérőszakolt (ezt is csak most tudom) kötelességét?

— Hogyne! Tán becsukassam magam?

Szeretném most megmondani neki: »Számár vagy bajtárs!« De mégsem! A számár én voltam. Nem aludtam, ezt meg is fizettem és még tévedésből két hatos helyett hatot adtam neki. — Vigye a manó ezeket a katonákat.

*

Álmombeli katonáskodásom alatt abban a szerencsében is részesültem, hogy este hat órától kilencig az irodában volt szabad írnom. Szerencse mondom, mert a többi baka ezalatt a puskával gyakorlatozik.

tehát kívánjuk a szövetkezeti eszme egészséges és nem pártpolitikához kötött terjesztését, úgy az olcsó hitelnek, mint a termelés emeléséhez szükséges gépeknek és eszközöknek megszerzésére.

Kívánunk oly intézményeket, melyek a földbirtokot mennél több hazafias kezekbe juttassák, anélkül, hogy az annyira feldaraboltassék, hogy ennek folytán a megélhetés lehetetlenné váljék, a föld termelő képessége pedig a szükséges táplálék hiányában tönkremenjen.

Kívánjuk a szövetvényes adórendszer egyszerűsítését s a közterhek igazságosabb és arányosabb kivetését.

Kívánjuk oly törvények megalkotását, melyek a munkásosztály sorsát javítják és megkönnyítik a munkaszerzést és elvállalhatást úgy egyesek, mint munkásszövetkezetek számára.

Kívánjuk az ingyenes, kötelező és magyar nemzeti irányú népnevelést.

Kívánjuk a megélhetésre szükséges létminimum biztosítását az elárverezés ellen.

Kívánjuk a katonai szolgálati idő megrövidítését, együtt a hadsereg magyarrá tételével, a mely megrövidítés ezzel kapcsolatban nem járna a haderő gyengítésével sem.

Kívánjuk az igazságszolgáltatás egyszerűsítését, gyorsítását és olcsóbbá tételét.

Kívánunk közigazgatási téren, az önkormányzat teljes megóvásával oly reformot, mely rendet hozzon a közigazgatásba, s a magyar állam magyar jellegét megáramadni ne engedje.

Kívánjuk a nemzetiségi kérdés olyan megoldását, hogy az idegen ajku polgárok a magyar államnak ne csak hatalmát érezzék és terheit viseljék, hanem annak jóteknony gondoskodását anyagi téren is élvezzék úgy, hogy a magyar hazában boldognak érezzék magukat.

Sok irkálás után pihenni tértem szobamba, a hol még vagy negyvenen laktunk. Az ajtóban hirtelen visszahökkenem.

Mi az? Megbolondultak összes bajtársaim? Vagy valami különös katonai szertartást végeznek?

Előttem állottak a bakák, közepében a »napos káplár.« Alvási öltözékben és mind-egyik baka kezében egy szál égő gyújtó. — Némelyiknek már a körmére is égett, de tartotta tovább rendületlenül.

A káplár megpillantva engem, rám morodult. Mire gyorsan magamhoz tértem és lefeküdtem.

Másnap kerdezősködtem a szokatlan jelenet után. A nyitja ez:

A napos káplár bejött a szobába, mikor mindenki már lefeküdt és gyújtót kért. Természetes egy baka felkelt és adott neki. Ez azonban nem volt elég. Hogy különös udvariasságra szoktassa őket, valamennyinek fel kellett kelni. Szegények vigasztalódtak azzal, hogy a másik három »Zug« is így járta meg. Ami ugyan silány vigasz.

*

Furcsa álom volt! Örülök, hogy elmulott. De hátha visszatér?!

Kelünkre akarunk ölelni minden polgárt, a kiből él és buzog a függetlenségi eszme. Feledni akarunk minden félreértést. azokkal szemben, kik őszinte hazafisággal közelednek hozzánk. Arra törekszünk, hogy az ország függetlenségi polgárai vallás és nyelvkülönbség nélkül, összeolvadjanak egy nagy és mindent átkaroló szeretetben: a magyar függetlenség eszméjében. Szükség van erre annál is inkább, mert a jövő országgyűlésen fog eldőlni Magyarország anyagi sorsa. Most már a fővárostól kezdve minden számottevő tényező belátta, hogy a mi általunk régóta sürgetett önálló vámterület nélkül tönkre megy a gazdaság és nem fejlődhet ki hazai iparunk.

Erőt és egységet keresünk az ország függetlenségi polgárai közt, mert úgy is kevesen vagyunk és összegyűjtött erőnk a darabokra szakadás esőkkenti, bénítja.

Képviselőválasztási mozgalmak.

Pécsett, 1901. szeptember hó 10.

Képviselőjelölés Pécsett. A pécsi szabadelvűpárt elnöksége a párt végrehajtó bizottságát ma d. u. 5 órára hívta egybe, hogy a képviselőjelölésre nézve megtegye a szükséges intézkedéseket. Ugy értesülünk, hogy a szabadelvűpárt *Erreth* Jánost fogja jelölni pécsi képviselőül, mert *Erreth* vasárnap belépett az országos szabadelvűpártba, hova *Apponyi* Albert és *Tizza* István ajánlották. Tudomásunk szerint *Erreth* János teljesen magává tette Széll Kálmán programját, csupán a közgazdasági kérdésben foglal el határozott álláspontot az önálló vámterület mellett, mint ezt *Springer* Ferenc, a fővárosi IX.—X. kerület szabadelvűpárti jelöltje is tette.

A siklósi választás mozgalmasnak ígérkezik, de sajnos, hogy a függetlenségi párt egységének a rovására. Májusban a siklósi kerület függetlenségi választóinak impozáns serege újra jelölte *Antal* Pált, a kerület eddigi függetlenségi képviselőjét, ki a jelölést el is fogadta s a kit *Kossuth* Ferenc is nyílt levélben ajánlott a kerületnek megválasztásra. Most azonban *Jancsics* Sándor, siklósi berkeskedő is pályázik, ugyancsak függetlenségi programmal, a kerület mandatumára s e célból hívei vasárnapra, f. hó 15-ére jelölő gyűlést hívtak össze Siklóra, tehát a pártszakadás be fog következni ugyanazt a politikai programot valló második jelölt fellépése folytán. Bizony nem ártana, ha a siklósi pártbontók megszivelnék azt az intelmet, melyet *Kossuth* Ferenc Rigó Ferenchez intézett nyílt levelében hangoztatott, mikor a bihari kerület eme régi függetlenségi képviselője ellen szintén *Kossuth*-párti programmal fellépett *Kiss Elek* eljárását helytelenítve, hivatkozott a függetlenségi párt régi elvére, mely szerint a párt minden rendelkezésére álló erkölcsi erővel azt a meglevő képviselőt óhajtja támogatni, a ki eddig is becsülettel megallta helyét. Hogy pedig *Antal* Pál ilyen képviselő volt, arról bizonyosságot tesz *Kossuth* Ferencknek az a levele, melyben őt újra ajánlja képviselőül.

A néppárt a Szt.-Lőrinci kerületben. Ugy halljuk, hogy a szt.-lőrinci kerületben a néppárt, mely már az 1896-iki választásnál is erős küzdelmet folytatott, most is erősen szerveződik és *Kaas* Ivor bárót szándékozik felléptetni. Hát a függetlenségi párt alszik ebben az ősi, tözsgyökeres függetlenségi kerületben, hogy nem ad életjelt magáról? Miért tarták ki akkor a régi függetlenségi képviselőt azzal az ürüggyel, hogy fellépése veszélyeztetné a párt egységét? Bizony nem lesz köszönet abban a megmentett pártegyeségben, ha annak

hatása abban nyilvánul, hogy pártunk kardcsapás nélkül engedi át ezt a jubiláris elvű függetlenségi kerületet a kormánypártnak.

A kormánypárt Pakson vasárnap értekezletet tartott, melyen megválasztották a párt végrehajtó bizottságát. Körülbelül 2—300-an lehettek együtt a nagyvendéglő termében, mikor *Hagyományos* Károly, kir. közjegyző megnyitotta az értekezletet. Szluha-pártiak is nagy számmal voltak jelen s gyakori közbeszólással zavarták meg a szónokokat. Beszéltek: *Eötvös* Károly, dunaszentgyörgyi földbirtokos, mádi *Kovács* János, gyapai földbirtokos, mindegyikük a szabadelvű programot dicsőítette, de bizony kevés sikerrel, mit legjobban jellemez az a körülmény, hogy mikor a szónoklatok elhangzása után a polgárok oszladozni kezdtek, lelkesen éljenezték *Szluha* Istvánt és a függetlenségi pártot. Vasárnap, szeptember 15-én lesz a szabadelvűpárt jelölő gyűlése Dunaföldváron, mert Pakson a lóállományban föllépett takonykór miatt idegen kocsik bejövetele tilos. Ezen a gyűlésen *Apponyi* Gézá, a volt néppárti grófot akarják felléptetni a kormánypártiak, de *Apponyi* — értesülésünk szerint — nem fogadja el a jelöltséget, mert nem akarja kitenni magát a biztos bukásnak. A közhangulatból ítélve Szluha megválasztása biztosra vehető.

Erzsébet királyné halálának évfordulója.

— Saját tudósítólktól. —

Pécs, 1901. szeptember 10.

Három éve ma annak, hogy gyászborult Magyarországra; megölték országunk Nagyasszonyát, Erzsébet királynét, kit rajongó szeretete vett körül népének, mely évente, a gyásznapról fogva bánatos szívvel, őszinte könnyhullatással adózik kegyeletében a magyarok királynéja feledhetlen emlékének e napon, midőn évenként újra átéljük azt a szenvedést, lelkünk újra ránehezedik a bánat ama boruja, mely szívünket akkor fogta el, midőn fekete szárnyakon sebesen terjedt el a megdöbbentő hír, hogy hazánk Nagyasszonyának nemes szive megszűnt dobogni, átütötte a gyilkos tör, s a gaznak egyetlen átkos kezmozdulata gyászba borította az országot.

A mai napon, mely rajongó szeretett királynénk tragikus halálának évfordulója, nálunk is a gyász e nagy napjához méltóan adóztak kegyelettel Erzsébet királyné örökké élő emlékének.

Középületeink s számos magánház tetjén a komor őszi szellő fekete lobogókat lengetett, szóval a város felöltötte gyászosan ünnepi köntösét.

Réggel kilenc órákor gyász isteni tisztelet volt a székesegyházban, melyet szintén gyásznapra díszbe öltöztettek a kegyelet mai ünnepén. A templom hajójában remek díszítésű feketével borított katedrális emelkedett, míg a reggeli misét maga *Hetyey* Sámuel megyéspüspök fényes segédlettel a hajó szentélyében mondotta.

A pécsi ciszterci rendi katolikus főgimnázium tanári kara és tanuló ifjúságán kívül, a tanítóképző növendékei és a *Rudolfinum* tanulói foglalták el a templom hajóját, míg a szentély jobboldali első padosait a pécsi püspöki jogliceum tanári kara — mely teljes számban jelent meg — foglalta el.

A székesegyházi Erzsébet-requiemet megjelentek továbbá Baranyavármegye részéről: báró *Fejérváry* Imre dr. főispán, baranyavári *Tormay* Károly alispán, *Kossits* Kálmán vm. főjegyző, *Nagy* Jenő vm. tiszti főügyész, *Kossits* Ákos dr. vm. tb. főügyész, *Rónaky* Kálmán dr. árvaszéki ülnök, *Vaniss* Sándor járási főszolgabíró s a vármegyei jegyzői kar. Pécs szab. kir. város részéről *Majorossy* Imre polgármester, *Tröber* Aladár városi főjegyző, *Vasary* Gyula főkapitány, *Fekete* Mihály városi tiszti főügyész, *Kovácsfi* Kálmán, az állam-

építészeti hivatal főnöke, *Salamon* József kir. tan. tanfelügyelő, *Laubheimer* Róbert királyi segédtanfelügyelő, *Erreth* János, az ügyvédi kamara elnöke, *Hircsovszky* Timót ferenc-rendi kvárdián s a városi köztörvényhatósági bizottság számos tagjai; a pécsi kir. ítélőtábla bírói karának tagjai *Balogh* Károly kir. ítélőtáblai tanácselnök vezetése alatt, a postaigazgatóság tisztviselői *Opris* Péter posta- és táviratigazgató, a pécsi postahivatal tisztviselői pedig *Kaffka* Károly posta- és táviratelnök vezetése alatt, a pécsi kir. törvényszék tisztviselői *Hardi* Sándor kir. törvényszéki elnök, a járásbírók bírói kara pedig *Zánkay* Aladár kir. járásbíró vezetése alatt jelentek meg a requiemben.

Réggeli nyolc órákor a belvárosi plébánia-templomban az elemi iskolai növendékek hallgattak gyászmisét. Az év e napján tartatni szokott gyásznapélyt az összes pécsi iskolák a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek egy erre vonatkozó rendelete folytán az idén november hó tizenkilencedikén, Erzsébet napján tartják meg.

Délelőtti egynegyed tizenegy órákor *Magenheim* József belvárosi apátplébános mondott nagy segédlettel gyászmisét a belvárosi plébánia-templomban, hol városunk nagyszámú közönsége adózott kegyelettel a feledhetlen királyné emlékének.

H i r e k.

Pécs, 1901. szept. 10.

A kétemeletes léghajó.

Rozé párisi léghajós tegnap mutatta be új léghajóját, amely tizenkét méter magas és két emeletes. Rozé a szalonban helyezkedett el s onnan igazgatta a hajót, — ám hiába, mert a hajó meg sem mozdult helyéről.

Legérdekesebb szórakozásaim közé tartozik, hogy buvom a lapokat és ujabbnál-ujabb híreket keresek a kormányozható léghajóról.

Ezeket azonban csak részletekben kapom meg. Látok tudniillik kormányt is, léget is, hajót is, csupán kormányozható léghajót nem. Ezzel a problémával ugyanis úgy áll az emberiség, mint az adós a rossz hitelezőjével: hiába várja az eredményt.

A mai párisi hír azonban sokat változtat az állapotokon.

Képzetelemben látom is már, hogy miképpen szeli át a léget a hatalmas léghajó. Tegyük fel, hogy röpül, ám egyszerre csak sülyedni kezd, úgy, hogy ki kell valamit dobni. Akkor aztán ilyesféle jelenetek játszódnak le a személyzet soraiban;

Kormányos: Sülyedünk, legények sülyedünk. Asszony, dobjuk ki a szalongarnitúrát!

A felesége: Miért éppen a szalont? Avagy a te szobádban a nélkülözhetetlen billiárdot talán?

Kormányos: Kivánd az életemet, de a billiárdot nem adom. Dobjuk inkább ki a barracklevárt.

A felesége (köszörüli a tiz körmét): Mit mondtál? A lekváromat akarod pusztítani? No attól felkopik az állad! Legények, dobjátok ki az uram sulyzóit, az íróasztal is fölösleges, a fegyver állványnak sem lehet hasznát venni.

Kormányos: Halál fia lesz, aki bármi holmimhoz hozzányúl, (kedélyesen mosolyogva.) Hát ugyan a nyári konyha berendezés mire való? Aztán kicsoda látott már mosókonyhában két mángorlót? Ezt kell pusztítani! Rajta legények, hipp, hipp, huráh!

A felesége (vércsevisongással): Ez már több a soknál! Rohanjátok meg az uram könyvtárát, legalább megszabadulunk a sok mindenféle limlomtól.

Kormányos: Asszony ne ingerelj, mert véget ér a türelmem. Ismétlem . . .

A felesége: Nem ismételsz semmit, az én akaratom érvényesül! Legények közel járunk már a földhöz, siessetek!

Kormányos: Nő ha közel járunk, akkor lehet még segíteni! (Hirtelen megragadja a feleségét és kidobja a léghajóból, mire már sokkal vigabban emelkednek fölfelé.)

A felesége (lezuhanva, rögtön orvosi kezelés alá kerül bordatörési szempontból. Mikor eszméletre tér, boldogan sóhajt fel): Csekélység! Az a fő, hogy fönn maradt a szalngarnitúrám, meg a baracklekvárom,

D-n.

Napirend 1901. szeptember 11-én.

Naptár: szerda, szeptember 11. — Róm. kath.: Jácint. — Prot.: Teodóra. — Görögk.: (aug. 29.) Iván. — Zsidó: Elul 27. — Nap két 5 óra 17 perckor; nyugszik 6 óra 2 perckor. — Hold két 3 óra 42 perckor éjjel; nyugszik 5 óra 2 perckor délután.

Időjárás: A központi meteorológiai intézet jelzése szerint: hűvös idő, semmi vagy kevés csapadék várható.

A közigazgatási bizottság ülése a vármegyeházán d. e. 9 órakor.

Diszitő bizottság ülése a városházán d. n. 4 órakor.

— (Bizottsági ülések.) A király szept. 18-diki látogatása alkalmából az ünnepélyes fogadtatás előkészítésére kiküldött bizottságok közül a *diszitő bizottság* holnap (szerdán) délután 4 órakor; az *elszállásolási bizottság* pedig szombaton, t. hó 14-én délelőtt 11 órakor ülést tartanak a városháza közgyűlési nagytermében.

— (A mai elszállásolás.) Lapunk tegnap esti számában már jeleztük, hogy a mai napon 12-ik uhlánus ezred és a 4-ik tüzérezred egy próba ütege érkezik Pécsre. Meg is jöttek a derék katonák a mai délelőtt folyamán, csengve, bongva, hangos kúrtszóval s tele rakták lázas munkával a szállás biztosi hivatal összes munkás kezeit, melyeknek a mai napon két tábornokot, három törzstisztelet, negyvenhárom tisztet, 587 embert és 596 lovat kellett elszállásolni. A cs. és kir. 4-ik tüzérezrednek ma hozzánk érkezett próba üteget főleg az teszi érdekessé, hogy ez az üteg viszi magával a legújabb szerkezetű s oly sokat emlegetett acélgyukát, melyeket nagyobb hadgyakorlatokra az idén visznek először, hol ki kell állniok a »tűzpróbát.« A mai napon beszállásolt katonaság két napig fog Pécsen időzni.

— (Jelentés a vizről.) A Tettye forrás vizállásáról a főmérnöki hivatal a következőket jelenti: szept. hó 9-én reggel 6 órakor a tettyei víztartóban 960, az ellentartóban 460 kb. viz volt; a hozzáfolyás 24 óra alatt 900 köbméternek találtatott.

— (A szigetvári polgári iskola disse.) A szigetváriak egyik fontos tanügyi épülete, a szigetvári polgári iskola már a végbefejezéshez készül s eme magyar stílusban épült iskola egyik ornamentuma hivatva lesz a pécsi ipar fejlettségéről tanubizonyosságot tenni. A szigetvári iskolaszék ugyanis elhatározta, hogy a tudomány színvolumát a »balogy«-t fogja díszíteni az iskolaépület ormára készíttetni. Baumgertner fővárosi építészszel meg is rajzoltatta az ornamentum tervét, mely szerint a szigetvári iskola tetődíszét *Tichy Aladár* pécsi bádogsmester készítette, illetve domborította. A hatalmas méretű épületdísz a hajszál finomságu pontos kivitelű kivül főleg az teszi érdekessé, hogy az ilyen munkákat többnyire önteni szokták, mi az

egész alkotást nehézzé, tulságosan tömörre teszi. *Tichy Aladár* munkája azonban nem öntvény, hanem bámulatos praecizitással kidolgozott dombormű, mely bádoglemezéből készíttével van domborítva. A különösen iparművészeti szempontból érdekes ornamentum *Tichy Aladár* üzlete előtt látható. Néhány nap múlva azonban már elszállítják ezt a munkát, mely a szigetvári polgári iskola tetőjéről nemcsak a tudományt, hanem a pécsi ipar fejlettségét is hirdetni fogja s bizonyára öregbíti majd készítőjének meglevő jó hírnevét is.

— (Kisiklott vonat.) A hadgyakorlatok vidékünk vasutainak is sok dolgot adnak. Minden vonalon szállítják az üres kocsikat, amelyekben a gyakorlatok megtörténte után a katonaság elszállítatik. Így a Szigetvár—Kaposvári vonalon is naponta több rendkívüli vonat közlekedik, a mely az állomásokra elosztja a szükséges kocsikészletet. Tegnap is több ilyen vonatot indítottak el Kaposvárról és ezek egyike Bőszényfa és Antalszállás állomások között kisiklott és csak hosszabb fáradság után sikerült a vonat egy részét továbbítani. Alig haladtak azonban néhány km-nyire, a vonat Almamellék közelében újra kisiklott. Így megtelt a szegény vasutasoknak a keserűség pohara. Ugy a kétszer kisiklott, mint a következő vonat, mely ez idő alatt Gálosfa állomásán vesztegelt, csak 3¹/₂ órai késéssel érkezhett rendeltetési helyére Szigetvárra. Ha üres kocsik kisiklanak még nem oly nagy a baj, — csak akkor vigyázzanak, ha ezek a kocsik telve lesznek pihenésre vágyó marsfiakkal.

— (Egy pécsi fiu találmánya.) A kik tegnap a buzatéren megfordultak, láthatták, hogy néhány lokomotív alaku vasalkotmány a Frigyes Kaszárnyával szemben folyton füstölög s ha közel mentek, meggyőződhetek róla, hogy ott kenyeret sütnek a katonák számára. — E gyors sütő-gép *Karnász Ede* géplakatos találmánya, a ki — *Karnász Antal* iparos, polgártársunk fia — *Veisz Manfred* fővárosi gép- és konzerv-gyárában működik, mint osztályvezető. — E találmány a párisi kiállításon kitüntetést nyert. Londonban 600 drbot rendeltek meg belőle a délafrikai hadserereg számára (a 3500 frt.) s közelebről a galíciai hadgyakorlaton volt kipróbálva, teljes elismerést aratva. A gép előnye, hogy menetelés közben is lehet benne sütni; egyszerre 50 drb. kenyér fér el benne s 24 óra alatt 1500—1800 drbot lehet vele pompásan megsütni.

— (Szőlő tolvajok.) Közeledünk már a szüreti idény felé s így csak természetesen, hogy beszéljünk magukról a szőlőtolvajok is, kik szinte elmaradhatlan kellekei a szüreti idénynek. *Körösi István* kozári lakos emelt panaszt a hatóságnál, hogy az ő szőlőjéből eddig ismeretlen tettesek nagyobb mennyiségű szőlőt loptak. Itt azonban ügylátszik nem pusztán szőlőlopásról van szó, mert az ismeretlenség homályába burkolt tolvajok a gazda szőlőjének présházát is feltörték, de azt üresen találták. A panasz folytán megindították a tolvajok után a nyomozást.

— (Pénzhamisítás.) *Hajdu János*, *Biró József* viszlói és *Vintner Pinkasz* zemplénvármegyei lakosok többet magukkal Csehi

községben, özv. *Dussinszky Mihályné* korcsmájában borozgattak. Midőn fizetésre került a sor, *Hajdu János* két darab öt koronásat adott a korcsmárosnak. De ez észrevevén, hogy a két ötkoronas hamis, vonakodott azokat elfogadni. Erre az egész társaság, *Vintner* kivételével, megugrott. A község bírja a dolgról nyomban értesülvén, följelentette az esetet az éppen akkor Csehiben portyázó csendőrijárőrnek. Ez *Vintner* rögtön kikérdezvén, az utóbbi azt vallotta, hogy őt a dravasabolcsi utvonalon *Hajdu János* fölvette a kocsijára s a többi társával együtt betért a *Zsinkó* csárdába borozgatni. Borozgatás után *Hajdu* egy koronással akart fizetni, de a csárdásné nem fogadta el pénzt, mert úgy találta, hogy az hamis. Innen aztán az egész társaság Csehibe kocsizott. A járőr *Hajdu János* is kihallgatván, ez elismerte ugyan, hogy ő akart a hamis pénzzel fizetni, ezt azonban *Biró* adta neki; de ezt *Biró József* tagadta. Az utóbbinál tartott házkutatás nem vezetett eredményre. De találtak nála a földben elásva egy csomag hamis kulcsot. A vizsgálat folyik.

— (Elfogott rabló.) Egerághon *Rác János*, ottani lakos, tetten érte *Decsi Jánost*, a mint éjnek idején az éléskamráját alkulcsal kinyitotta s onnan élelmiszert akart lopni. A tettenért ember kétszer rálőtt *Ráczra*; de a lövések nem találtak s *Rác* elfogta *Decsit*. Az elfogott rablóra azután a vizsgálat egész sereg betörést derített ki. Így *Györgyi Edétől* bort, *Nagy Józseftől* aprójószágot lopott. *Bolgár Kálmán*, egerághi házában két izben is követett el betörést és bort, sonkát s aprójószágot vitt el. *Öreg Karácson Józseftől* gabonát akart lopni; de itt észre vették s ő kétszer rálőtt egyik házbéli emberre, a ki üldözte. *Stenger Márton*, átai vasuti őrtől zsirt és bort, lopott. *Nagy István*, egerághi lakostól egy malacot akart lopni. Itt észrevették s *Nagyra egy lövést tett* s úgy menekült el. Az elfogott rablót bekísérték a pécsi királyi ügyészséghez.

— (Megverték a szőlőjükben.) *Horváth György* és *Horváth Iván* dályoki lakosok a bodolyai hegyen levő szőlőjüket őrizték. Éjjel tíz órakor három részeg bodolyai sokac a nevezettek szőlőjében járkált s midőn ők azokat felszólították, hogy nem szabad a szőlők közt járni, azok őket megrohanták, földhöz verték, majd *Horváth Györgyöt* bottal fején, lábán és karján megütötték, miáltal súlyos testi sértést szenvedett. A csendőrség a tetteseket *Vecsánin Máté*, *Vecsánin Ádám* és *Radics Ádám* bodolyai lakosok személyében kinyomozta s a mohácsi járásbírósnak följelentette.

— (Elfogott tolvajok.) A közel multban *Deáky Sándor* buzatéri sütőmesternél szolgálatban levő *Fábián Mihály* háziszolgától és segédjétől éjjel 120—150 korona értékű ruhaneműt és más holmit elemeltek. Harmadnapra az egyik tettest *Pendl Imre* személyében elfogták, a kinél azonban semmit sem találtak. Ma aztán Kaposváron elfogták *Horváth Mihály* péksegédet, a kinél több zálogcedulát találtak azokról a tárgyakról, a miket akkor éjszaka az említett helyről elloptak. Egy másik társuk, *Palács Gyurka*, a ki szintén Kaposváron volt, társa elfogatásának hírére Kaposvárról megugrott.

— **(Halálos lórugas.)** *Andrics* Stoján, *Andrics* István somberek lakos öt éves fiát, midőn néhány nap előtt atyja házában kapuja előtt az utcán játszott, az arra hajtó *Klie* Mihály kocsijának hátuljához kötött két csikó egyike jobb arcán megrugta, minek következtében a fiu agyrázkodást szenvedett és néhány napra rá meghalt. A boncolás megállapította, hogy a fiu sérülése nem volt föltétlenül haláltokozó. A vizsgálat folyik.

— **(Kiszurta a szemét.)** Két vándorló legény, névszerint *Szadecki* István (tolnai illetőségű) és *Grill* János (stájerországi illetőségű) betértek Nagy-Harsányban *Krámer* Ignác korcsmájába. Éjjel 11 órakor az udvaron összevesztek egymással; *Szadecki* a vita hevében kivette zsebkését és kiszurta *Grill*-nek egyik szemét. A csendőrség mind a két csavargót bekísérte a siklósi járásbírószákhoz.

— **(Tolvajlás.)** Nagy riadalmat okozott Turbékban, a híres bucsujáráshelyen egy szegény teknő-vájó cigány esete, a kit álmában megfosztottak összes vagyonától. Nyugodtan aludt a cigány kocsiján, a mikor arra ébredt fel, hogy valaki a nyakában függő tarisznyát elemelte. Gyorsan felugrott és a tolvaj után akart iramodni. Szerencsétlenségére bő gatyája megakadt a kocsi löcsében és a mig magat onnan kiszabadította, a gyorslábú tolvaj megugrott. A tarisznya 140 kor. pénzt és 2 lólevelet tartalmazott. Képzhetjük a szegény cigánycsalád jajveszékelését, a mikor egész évi fáradozásának gyümölcsétől oly hirtelen megfosztották. Reggel megtalálták egy

kukoricás szőlén a tarisznyát — persze a pénz nélkül. A lópasszusok, mint a tolvajnak értéktelen tárgyak, érintetlenül voltak benne. A csendőrség megindította ez ügyben a nyomozást. — Uglátszik, még a bucsujáráshelyek sem elég szentek a tolvaj úrak garázdálkodásának.

— **(Eladott cimbalom.)** *Kovács* János csuzai cigány zenész ezeltől tiz héttel *Csapó* György albertfalui lakostól egy cimbalmot alkudott ki. Ezt megtudván *Kovács* Pál, előbb csuzai, most mohácsi cigány zenész, megjelent *Csapó* Györgynél és előadta, hogy őt *Kovács* János a cimbalomért küldötte; a vételért később fogja elküldeni. *Csapó* gyanutlanul átadta a cimbalmot *Kovács* Pálnak. Ez azonban nem vitte *Kovács* Jánosnak, hanem eladta Mohácson *Dömötör* Györgyné szül. *Szilágyi* Magdolna mohácsi lakosnak 7 frtért, a pénzt pedig saját céljaira fordította. A csendőrség a cimbalmot elkobozta s a csalót följelentette.

Idegenek Pécssett.

— Szeptember 9-én —

Vadember-szálló. Hermann Emil, utazó, Eszék. — Kühnhaus Vilmos, utazó. — Braun József, gyáros, Stuttgart. — Bernlohner József, utazó, Bécs. — Nádas József, színész, Eger.

Magyar király-szálló. Szichert Béla, utazó, Linz. — Teuchmann Nándor, kir. fogházfelügyelő, Temesvár. — Müller József, városi tanácsnok, Nagy-Kikinda.

Művészet, irodalom.

○ Jegyzéke a Pécs szab. hir. város és határában levő épületeknek. Az új betétek alapján összeállította: *Puskás* Andor, földadó-nyilvántartó. Ily címen vaskos, 116 oldalas könyv hagyta el ma a sajtót. *Puskás* Andor, földadónyilvántartó, hasznos és közérdekű munkát végzett, mikor az új telekkönyvi betétek útján összeállította a Pécssett és határában levő épületek jegyzékét. Pécs város összes utcái betűrendben ismertetve vannak a könyvben a házszámok szerint a tulajdonosok neveivel, a telekkönyvi betétszámmal, helyrajzi számmal és az épületek minőségének megjelölésével együtt. A jegyzet-rovatban mindig megtalálható, ha a tulajdonosoknak esetleg más utcában is van van házuk. A pécsbányatelepi házak is felvannak véve a könyvbe, melynek ára két korona s kapható *Taisz* József könyvnyomdájában (Pécs, Mária u. 1. szám.)

Törvénykezés.

Verekedő magyar és német legények.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1901. szept. 20.

A ma megtartott esküdtszéki tárgyaláson két német ember, *Rein* Henrik és *Becker* János kerültek a vádlottak padjára halált okozott súlyos testi sértés vétsége miatt.

néha hívta egyik tanonc az öreget át az eladóhelyiségbe s csupán akkor, ha valaki időre óhajtott vásárolni. Tíz óra felé aztán mindketten lementek Eszti felmentendő ki már egy csomó bankjegyet adhatott át bevételül. Nagy kereslet volt délig, aztán egy kissé megcsappant az érdeklődés s így egy óra körül összegyűltek a családtagok az ebédlőasztalnál. Sándor nagyon szórakozott volt s csak néha ocsudott fel, ha egyenesen megszólították.

— Nő, Sándor — véle az öreg — most hamarosan igyuk meg kávékat s aztán menjünk vissza a boltba. Nem hiszem ugyan, hogy sokat keresnének még, de hát . . .

— Igen, menjünk.

— Ejnye, hát a kávédat Sándor — hangzék Éva asszony ajkairól — tán bizony már szerelmes vagy Sándor, hogy ily szórakozott vagy?

Sándor feltekintett s az asszony tekintetével találkozott hosszu, vágyó pillantása. Éva asszony pedig megbánta már, hogy beszélt. Eszti idegenkedve tapasztalta, hogy szegény Sándort valami bánat érte. A korábbi ellen-szenv szegény leányban lángoló szerelemnek adott helyet. Szerette Sándort szive egész melegével, rajongása már-már nem ismert határt. És tetszelgett magának azzal a délibábszerű reménnyel, hogy e szerelmét mily hálásan fogadja majd a szegény Sándor.

Azonban érkezett az est és azzal a szent karácsony ünnepe. A szalonban a hagyományos szent karácsonyfa teletűzdelve égő gyertyákkal, teleaggatva ajándéktárgyakkal, hisz e napon az egész házban nem maradt senki ajándék nélkül. Vacsora után következett az ajándéktárgyak kiosztása, Sándor kábultan saját gondolataitól,

volna, ha ő karjaiban anyját viszi, mint megbotránkozató volt az, hogy a hitves a kamarással annak kocsiján s annak oldala mellett nyilvánosan kocsiban hordatá magát. De mintha a szép asszony a gyermek gondolatait eltalálta volna, szólt:

— Amit ígértem, azt megtartom.

— Tudom, mondá egyszerűen a fiu.

Lassan, de lepergett másfél év és Sándor legénysorba lépett. Semmi különös nem adta magát elő Leopoldék házában, ha csak az nem, hogy Leopold öregebb s az asszony pedig még szebb lett. Eszter bájos szűzzé fejlődött s mint a polgári leányiskolát végzett hölgy, már most a háztartás gondjait magára vállalta.

Sándor teljes titokban most már másfél éve Mahlzahn kisasszonyhoz jár zongora-leckék vétele miatt s midőn néha-néha tanítónője egekig dicséri a fiu zenetehetségét, Sándor titokzatosan mosolyog. Egyszer régen, néhány év előtt hallotta nevelőanyját a kamarással angolul beszélni s így akkor, midőn az előtte felejthetlen szülőbeni jelenet után hazaért, erős elhatározásává érlelődött benne, hogy megtanul angolul. Egy jó grammatika és szótár segítségével egy év leforgása alatt már szépen haladt s az étkezési órák alatt, midőn az egész család együtt volt, néha-néha Leopoldnétől egyetmást kérdezett.

— Miért kérded?

— Egy regényben ilyestéle idézetet olvastam édes mama. Így jó? Jó a mondatfűzés?

Leopoldnénak nem tűnt ez fel, csupán a fiu kíváncsiságának tartá. Leopold bácsi már vagy kétszer ostromolta Sándort, hogy most már keljen arra a vándorutra,

A tárgyalást *Simon József dr.* törvényszéki bíró vezette. Szavazó bírák voltak: *Jobst Béla* és *Makara Iván* törvényszéki bírák. A jegyzőkönyvet *Grün Sándor* joggyakornok vezette. A vádhatóságot *Déván Ottó* kir. ügyész képviselte, a védői tisztséget *Müller János dr.* teljesítette. Mint szakértő jelen volt: *Jellachich István dr.* kir. törvényszéki orvos.

Az esküdtszék a következőképen alakult meg.

Főesküdtek lettek: *Piller János*, *Soóstó Gyula*, *Siptár Lajos*, *Taizs József*, *Kovács Ödön*, *Horváth Halas Antal*, *Lehner Béla*, *Schapringer Gusztáv*, *Löffler Vince*, *Ritz Péter*, *Auber Gyula* és *Engel Kálmán*. Pótesküdt: *Gadó Ignác*.

A vádlottakat egyenkint hallgatták ki. *Rein Henrik* és *Becker János* bonyhádi lakosok, nagyobbreszt egyformán adták elő a dolgot, a miért vádolva voltak. A verekedés még 1894 július 29-én történt a hidasdi határban levő „kereszt” korcsmában. Az ügy azért került még csak most tárgyalásra, mert három ízben is megjárta a kir. curiát és több vizsgálat után jutott ebbe a stádiumba. A vádlottak előadása szerint július huszonkilencedikét megelőzőleg a magyar legények már két ízben megzavarták a német legényeket mulatozásukban. Ők mind a két alkalommal futásban kerestek menedéket, bár sokkal nagyobb számban voltak. (Szóval, a németek futottak!)

Július 29-én újból táncmulatság volt a korcsmában, a hol mintegy 50—60 német volt együtt. Este 10 óra tájban megjöttek megint a magyarok; öten vagy hatan lehetnek. Rendeltek maguknak bort és iddogáltak az udvaron. Később be akartak menni a szobába, azonban a jegyszedő a pénztárnál nem akarta őket beengedni, míg a díjat le nem fizetik. Ők azonban fizetni semmikép sem

akartak. A pénztárost fenyegette is az egyik magyar legény, hogy ha nem megy utból, leszúrja, mert ők még ma „sváb paprikást” akarnak enni. De belülről az ajtót szorították, úgy, hogy nem mehettek be. A magyarok visszavonultak az udvarba. Rövid időre rá, a vádlottak vallomása szerint, a németek közül *Dorn Péter* kiment a magyarok közé, hogy békességre intse őket. De kiderült, hogy *Dorn* bottal ment ki, nyomában az egész német sereg. Botjával az asztalra vágott, a hol a magyarok voltak. Erre azán fölébredt bennük a magyar vér. *Pál Ferenc* fölkapta a husángot és úgy fejbe vágta vele *Dorn*t, hogy annak koponyacsontja megrepedt. Erre megindult a verekedés. *Rein*, beismerése szerint, *Boc* Józsefet egyszer megszúrta, mire az elesett. *Becker* tagadja, hogy ő is megszúrta volna *Boc*ot.

A beidézett tanuk vallomása, az egy *Böröc Márton* közhuszárét kivéve, mind jelentéktelen. *Böröc* azt állította, hogy a németek, különösen *Becker* igen vadul vagdalózkodott késsével. A leszúrt *Boc*ot az árokba hurcolta és ott még megszurkálta. Vallomására letette az esküt.

A bizonyítási eljárás után az ügyész is, meg a védőügyvéd is, feltették kérdőpontjait, mely után *Déván Ottó* kir. ügyész megtartotta vádbeszédét. Majd *dr. Müller János* elmondta védőbeszédét.

A tárgyalás lapunk zártakor még folyik.

§ **Lelőtte a férjét.** A tegnap ily címen közölt esküdtszéki tárgyalás lapunk zártakor még folyt és csak nyolc órakor ért véget. A bizonyítási eljárás befejezése után az ügyész is, a védő is, feltették kérdéseiket.

Majd az ügyész megtartotta vádbeszédét, melyben az asszonyra halálos ítéletet kért. *Lieber György dr.* védőügyvéd védelem érdekében szép beszédet tartott, a melyben hatásosan festette a megcsalt asszony lelkiállapotát, a mikor a tettet elkövette. A féltékenység volt az, a mi a tette birta.

A verdikt *Szalók Istvánnét erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés bűntettében* mondta ki bűnösnek, a miért a törvényszék nyolc évi feyházra ítélte. A védő ügyvéd semmiségi panaszt adott be azon alapon, hogy az általa fölhozott enyhítő körülményt figyelmen kívül hagyták.

Pécs szab. kir. város

meteorológiai állomása jegyzetel

1901. szept. 10. délután 2 órakor.

Barometer (redukált) = 763.0 mm. (súlyedő.)

Hőmérsék = 14.8 °C.

> maximuma: 17.2 °C.

> minimuma: 12.2 °C.

Párányomás: 7.4 mm.

Relatív nedvesség: 59. %

Felhőzet: 10. Str.

Szélirány s erő: S, E. 3.

Csapadék 24 órai 0.

Harmatp. 3.9 °C.

Hűvös, borult i. v.

Dr. Ozirer.

melyre szüksége van minden jóra való iparosnak, hogy ezzel lát- és ismeretkörüjét öregbitse; de a fiu az első rábeszélést fiatalságával ütötte el, a másik alkalommal pedig az egész család ámulatára azt felelte, hogy ő a katonakötelezettség miatt nem utazik még most, mivel ő nem akar semmi áron három évig szolgálni, ő egyéves önkéntes lesz. Ehhez pedig érettségire lévén szüksége, a hiányzó iskolákat odahaza magán uton akarja végezni. Az öreg bámulva szemlélte a vasakaratu fiut, Eszti pedig egy hosszú pillantást vetett a beszélő fiura. Éva asszony már rég elhagyta a szobát... szorosán volt fűzve — átment szobájába.

Igy elérkezett a karácsonyi hét, a Leopold-család kettős ünnepe közeledett. December huszonnegyedikén a szent karácsony estéjén egyszersmind Éva asszony névnapját is voltak megüendők. Fekete karácsonyra virradtak Dombegyháza lakói. Egy szemernyi hópehely sehol; az utak keményre fagyva, valóságos decemberi idő. A reggelinél Sándor nevelőanyját angolul szólította meg, Éva asszony pedig a rémület és csodálat egy nemével tekintett Sándorra, ki azzal a mosolyával, melylyel mindenkit elbájolt, nőt, férfit egyaránt s melyet oly ritkán láthattak arcán — jó kívánságait ugyancsak folyékony, hibátlan angol nyelven tolmácsolá.

Az asszony nem értette a fiut, miért tanulta meg ezt a nyelvet, mire nem igen lehetett szüksége, ha ugyan az országban marad. Így erősödött meg benne a gyanu, hogy Sándor katonakötelezettsége teljesítése után valószínűleg vagy Angliába, vagy Amerikába utazik s aztán vissza s ő többé.

Pedig — gondolá magában, midőn a nagy állótűkőr előtt állott, hogy végigtekinthessen magán, nem-e lel egy hibát öltözékén, mert a karácsonyi ajándékok bevásárlására kimenőben volt — pedig nagyon, nagyon sajnálnám; nagyon megszoktuk ezt a kedves fiut. Aztán valami bántó gondolat villanhatott meg szép fejében, mert hirtelen elpirult.

Sándor az üvegfolysón Leopold mesterrel ült, midőn az asszony hosszú sötét bársony kabátjában és barna selyem ruhájában kilépett, hogy az öregnek a hagyományos bucsucsókot kiutalja. Sándor felugrott és nevelőanyjának kezet csókolta.

— God bey! — mondá édes mosolylyal Éva asszony.

Sándor meg önteledezen rebege: „She walks in beauty like the night! (*).”

Az öreg büszkén tekintett fiúra, nagyon örült, hogy ez a kettő most már olyan nyelven beszél, melyből ő egy kukkot sem ért ugyan, de meg volt győződve arról, hogy valami gyermeki gyengédséget mondott Sándor az ő hitvesének.

Az asszony pedig egy oly tekintetet vetett a fiura, mely annak egész testét átjárta s ha az öreg nincs ott, bizonyára leborult volna a kőköcsökre s megcsókolta volna azt a helyet, a hol anyja állott. Midőn feltekintett, az asszony már elhagyta volt a folyosót.

Az öreg meg nevelőfia nyugodtan el-elbeszélgettek, mivel a karácsonyi munkákkal már tegnap elkészültek. Eszti a terjedelmes boltban foglalatoskodott s csak nagy

*) Szépségben lépdél, mint az éj! (Byron).

T a n u g y.

(Iskola és óvóintézet megnyitása.) A somogy megyei Mosdós községben most nyitották meg az új római katolikus leányiskolát és kisdudóvót. Ugy az iskola, mint az óvóintézet *Pallavicini Ede* örgrófnak és nejének, született *Majláth Etelka* grólasszony bőkezűségének tulajdonítható. Az iskola és a kisdudóvó a páli szent Vincéről nevezett gráci irgalmas nővérek vezetésére van bízva. A megnyitón *Pallavicini örgrófn* kívül megjelentek *Lobkovits Rudolf* herceg budapesti hadtestparancsnok, *Schuder* tábornok és a vidéki közélet számottevői. A iskolát gróf *Majláth Gusztáv* erdélyi püspök áldotta meg.

Közgazdaság.

□ **Tejgazdasági iskolák.** Az állami tejgazdasági munkásokat képző iskolákban Munkácson és Gödöllőn október hó 1-én 12 hónapra terjedő újabb tanfolyamok fognak megnyitni, melyekre ép, erős testalkattal bíró, legalább 18 évet betöltött munkásifjak vétetnek fel. A tanulók a tanfolyam tartama alatt teljes ellátásban és 10 korona havi bérben részesülnek. Felvételért való folyamodványok szeptember hó 20-áig a munkácsi uradalom, illetőleg a gödöllői koronauradalom igazgatóságához küldendők be. Ajánlatos volna, hogy a gazdaközönség ezen iskolákra jóra való cselekedjeit elküldje, hol minden anyagi megterhelés nélkül szakértő tehenesekké és tejgazdasági munkásokká képeztetnek ki. — December hó 1-én nyílik meg a nagy-szécsényi tejszövetkezetenél létesített állami, tejgazdasági munkásnőket képző iskolának újabb, ugyancsak 12 hónapra terjedő tanfolyama. Az ide való felvételért kifogástalan előéletű és legalább 16 évet betöltött nők pályázhatnak, kik teljes ellátásban (esetleg e helyett 30 korona ellátási díjban) és 8 korona havi bérben részesülnek. Az ez iskolára való felvételért a kérvények, születési, iskolai és erkölcsi bizonyítványokkal felszerelve, a nagy-szécsényi tejszövetkezet igazgatóságához intézendők november hó 15-ig. — Ezen iskolák jelen tanfolyamait végző tejgazdasági munkások, illetőleg munkásnők elhelyezése ügyében a fent nevezett uradalmak igazgatóságai, illetőleg a nagy-szécsényi tejszövetkezet igazgatósága keresendők meg.

— Az előfizetési díjakkal hátralékban levő t. előfizetőinket hátralékaik mielőbbi szives beküldésére kéri a kiadó-hivatal.

TAVIRATOK.

— **Mac Kinley állapot.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Buffalóból* távirják: *Mac Kinley* állapotolyton javul. Fájdalmi nincsenek, nyugtalanító tünetek nem mutatkoznak.

— **A királyné halálának évfordulója.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A királyné halálának mai évfordulóján Bécsben és Budapesten a középületeken gyászlobogók lengenek. A gyászmisét a hercegprimás pontifikálta a budapesti Mátyás templomban, hol a kormánynak itthon lévő tagjai, tábornokok és a konzulok jelentek meg.

— **Öngyilkos joghallgató.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Spiró* Antal joghallgató, tegnap este Ó-Beszéről Budapestre érkezett, hol a „Royal” szállóban szobát bérelt. *Spiró* a szállodában ma reggel *mellbelötte magát*. A súlyosan sérült joghallgatót a kórházba szállították. Tettének oka ismeretlen.

— **Károlyi Sándor programbeszéde.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Károlyi Sándor* ma délelőtt tartotta Gönczön nagy érdeklődéssel mellett programbeszédét, *Tisza* nagyváradi beszédére kijelenti, hogy *Tisza* nem tetszik az új szabadelpvűpárt, mely nem tudja azonosítani a régi szellemet a liberálizmussal, mely a ravaszabbak uralmát, a nép kiszípolozását nem ismeri el. A maga részéről — ugymond — hiva a liberálizmusnak, mely a társadalmi békét, a tisztesség uralmát akarja visszaszerezni. Ragaszkodik a liberálizmushoz, mely a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméin alapul. *Szell* Kálmán képviselőházi beszédére kijelenti, hogy ő maga is úgy gondolkozik, mint a miniszterelnök s ezért örömmel küzd a miniszterelnök táborában. Mindig a földmivelés, ipar és kereskedelem egyforma védelmét tartotta szem előtt, mert ez nem egy osztály érdeke, hanem Magyarországé, mely elsősorban földmivelő állam.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések

Dr. Tolnai VIZGYÓGYINTÉZETE

PÉCSETT a sétaléren.

Összes vizgyógyműveletek közös és elkülönített teremben. Massagevillanyos fényfürdő (soványító kuráknál) gőzszekrény.

Meleg ásványfürdők. Reichenhall rendszerre berendezett belégző osztály.

A vizkúra különösen javalva van gyenge idegzetűeknél, gyomor és belek renyhességénél, álmatlanságnál, szédülésnél, idült rheumánál, általános gyengeségnél stb.

Modern berendezés. Orvosi felügyelet. Mérsékelt árak. Felvétel naponta d. u. 4—6-ig.

8703. sz.

Tlkv. 1901.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Szigetvári Takarékpénztár” részvénytársaság végrehajtató kérvénye folytán a végrehajtási árverés nevezettnek Gyuró Ferenc (nős Farkas Terézszel) szent-gáli lakos végrehajtást szenvedő elleni 82 kor. 84 fill. tőke és járulékaiból álló követelésnek kielégítése végett az 1881. 60. t.-cz. 144. § alapján s a 146. § értelmében a pécsi kir. törvényszék és a szentlőrinci kir. járásbíróház területén levő a szent-gáli 153. sz. betétben III. 1—2. sorsz. alatt felvett ingatlanokra 256 korona becsárban, mint kikiáltási árban elrendeltetvén az árverés foganatosítására határnapul 1901. évi október hó 8. napjának d. e. 9 órája Szent-Gál község házához kitűzetett, a mikor is a nyilvánosan megtartandó árverésen a fent elsorolt ingatlanok a legtöbbet ígérőnek kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pécsett, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1901. évi július hó 19-ik napján.

Kerese,
kir. törvényszéki bíró.

8282. sz.

Tlkv. 1901.

Árverési hirdetmény.

A pécsi királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Pécsi Takarékpénztár részvénytársaság pécsi czég végrehajtató kérvénye folytán a végrehajtási árverés, nevezettnek özv. Pécs Mártonné szül. Márkus Katalin pécsi lakos a végrehajtást szenvedő elleni 180 kor. tőke, ennek 1900. évi február hó 1. napjától járó 7% kamatai 19 kor. 40 fill. per., 13 kor. 30 fill. végrehajtási 20 kor. 30 fill., jelenlegi és még felmerülendő költségek egy csatlakozás folytán Horváth Antal pécsi ügyvéd 200 kor., Kovács Jozsefné szül. Horváth Viktória pécsi lakos 163 kor. 82 fill. tőke és járulékaiból álló követelésének kielégítése végett az 1881. 60. t.-cz. 144. §. alapján s a 146. § értelmében a pécsi kir. törvényszék és a pécsi kir. járásbíróház területén levő, a pécsi 2761. sz. betétben I. sorsz. 2890. hrsz. sz. alatt felvett Radnics-utca 34 sz. lakház és udvarból álló ingatlanokra 3300 kor. becsárban, mint kikiáltási árban elrendeltetvén, az árverés foganatosítására határnapul 1901. évi október hó 3. napjának d. e. 9 órája a kir. törvényszék árverési helyiségébe kitűzetett, a mikor is a nyilvánosan megtartandó árverésen a fent elsorolt ingatlanok a legtöbbet ígérőnek kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok fent kitett becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. 60. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pécsett, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1901. évi július hó 5-ik napján.

Kerese
kir. törvényszéki bíró.

Magán zene-akadémia.

BLÄTTERBAUER RÓZA

zongora-művész

Pécsett, Indóház-ut 2. szám alatt

(a Blätterbauer-féle házban)

magán zene-akademiájában

a beiratások szeptember 1-étől megkezdődnek.

— *Fő tanszak* zongora és zene-elmélet.

— *Tandij*: előkészítő - osztály 6 frt, magasabb kiművelési osztály 8—10 frt.

Tőzeg klosettek!

Tőzeg-klosettet beszerez mindenki, ki **teljesen szagtalan** árnyékszékét óhajt. mert a tőzeg szagtalanít!!

Tőzeg-klosettet beszerez mindeki, ki a maga és családjának egészségéről gondoskodik, mert a tőzeg **fortélonít!**

Tőzeg-klosettet beszerez mindenki, aki a mindenféle betegségeket terjesztő pöcsgödrt házából eltávolítani kívánja, mert az ilyenre a tőzeg-klosettek használatánál többé szükség nincsen.

Tőzeg-klosettek kizárólag kaphatók:
Kraus Istvánnál, Pécsett.

T. Kraus István urnak Pécsett.

Ezennel szívesen adom b. tudomására, hogy a nekem szállított **tőzeg szóró klosettekkel teljesen meg vagyok elégedve.** A klosettek kifogástalanul működnek és **teljesen szagtalanok.**
Pécs, 1900. június hó 10-én.

Tisztelettel **Dr. Mende Lajos.**

T. Kraus István urnak Pécsett.

Szívesen adom tanubizonyosságát annak, hogy az Ön által szállított **tőzeg-árnyékszék** minden tekintetben megfelelő, különösen hangsúlyozom, hogy mióta ezek nálam használatban vannak és az emésztőgödrt használaton kívül helyeztem, **az eddig mindig nedves falak egészen kiszáradtak.**

Pécs, 1901. május hó.

Tisztelettel **Dr. Czirer Elek, főorvos.**

T. Kraus István urnak Pécsett.

Ezennel igazolom és bizonyítom, hogy a megyei árvaháznál már egy év óta ezen klosettekből **10 db. van használatban** és feltűnő szagtalan voltak, csekély kezelési költségük folytán legmelegebben ajánlhatók.

Keller István, várnagy,
mint a megyei árvaház felügyelője

T. Kraus István urnak Pécsett.

Ezennel szívesen kinyilatkoztatom, hogy a nekem szállított **tőzeg klosettek teljesen megelégedésemre** beváltak és a még visszalévőket is mihamarabb átalakítatom.

Tisztelettel **Fodor Pál, ügyvéd Deák-u. 1.**

Ő Felsége és a boldogult királyné, valamint Ő fensége József főherczeg

remek kivitelü arczképe diszes aranykeretben eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Emeleti utcai lakás,

mely áll **2 szoba, alkov, konyha** és **mellékhelyiségekből,** az **Árpád-utca 31. szám** alatti házban

november 1-től kiadó.

— Évi bér **280 korona.** —

Bővebbet ugyanott a házmesternél vagy lapunk kiadóhivatalában.

Minden szemhez alkalmas

szemüvegek darabja . . . 1 frt.

Orrszoritók " . . . 1 frt.

Legujabb hosszú nyelű női

Lorgnettek darabja . . . 2 frt.

Uj színházi látcsövek

darabja 4 frt.

Finom Aneroid baromete-

rek darabja 5 frttól 40 frtig.

Fürdő-, szoba-, ablak- és orvosi hőmérők a legnagyobb választékban, javítások **Schönwald Imrénél,** Pécsett, király fő-utca, eszközöltetnek.

ELEGÁNS

étkező-helyiség

Secessió-söröző.

Ebéd és vacsora bérlet bármely naptól megkezdhető.

A
pilseni
polgári
sörfőzöde

Homoki „Kadarka“
1900. évi fehér
„RIZLING“
és pécsi
„Ó-BOR“
tized literenkint
kerül kiszolgálásra.

„ÓSFORRÁS“
söre.

Banquettek, Table d'hôte-ok és Társasvacsorák

rendezését is elvállaljuk

Mély tisztelettel

Bedő Testvérek.